

vero et legitimo sensu, quem superius explicavimus, titulus iste *Episcopus oecumenicus seu universalis* et ante et post Gregorium Romanis Pontificibus tributus fuerit, ut audivimus testantem Pium VI; licet Romani Pontifices maluerint titulum: *Episcopus Ecclesiae Catholicae*, vel *Servus servorum Dei*, qui eandem rem dicit cum condimento humilitatis.

Quid ergo respondendum canoni 3° *Primae Sedis* distinc. XCIX in decreto Gratiani ita concepto: « Primae Sedis Episcopus non appelletur princeps Sacerdotum, aut primus Sacerdos, sed tantum primae Sedis Episcopus? » Respondet Natalis Alexander (H. E. S. I. D. 4. §. 4, arg. 11.) hoc canone perstringi dumtaxat Africanos Metropolitanos, qui eos titulos sibi vindicare volebant, nam canon exhibetur ut sextus vel quintus vel vigesimus nonus Concilii Carthaginensis a Gratiano, Burcardo et Ivone. Unde errat idem Ivo in suo decreto p. v. ep. 57. eum canonem de Papa explicans. Quod vero eidem canoni in decreto Gratiani subditur: « universalis autem nec etiam Romanus Pontifex appelletur », id primo non est pars canonis, sed additamentum Gratiani; tum deinde eo sensu accipiendum est quo sententiam Gregorii explicavimus, subiiciuntur enim in canone sequente verba Pelagii rescindentis acta Concilii Constantp. in quo eum titulum Ioannes assumpserat, et verba Gregorii ad Eulogium Alex. Cf. ibidem notam editorum Decreti.

Tandem si res penitius consideretur, facile patebit non esse per se consequens quod aliqua realis praerogativa negetur eo quod titulus aliquis eam exprimens respuatur. Potest enim esse extrinseca ratio illum reiiciendi puta, quia nova appellatio est, quia fastum redolet, aut huiusmodi. Ita, si res significata spectetur, quis catholicus neget Romanum Pontificem iis iuribus in Ecclesia potiri, quae propria sunt Imperatoris, aut Regis in societate civili? Imperium et nos quoque Episcopi gerimus, addo etiam praestantius et perfectius » aiebat Nazianzenus ad Theodosium Orat. XVII: quis tamen catholicus velit Romanum Pontificem appellando, eius nomini titulum addere *Imperatoris Ecclesiae*?

Ad 4^m Falsum est quod in serie ordinata eorum qui potestate funguntur in societate, qui praeest imperet tantum iis qui immediate ipsum in ea serie sequuntur. Cf. explicationem ab initio Th. XIII. traditam.

Confusio vero locum haberet si Romanus Pontifex simul cum Episcopo exercere vellet omnia quoad omnes subditos Episcopi munera suae potestatis. Hoc vero non est opus, nec eo spectat potestas immediata Pontificis ut *debeat* is omnia ea munera, quae per se potest, exercere. Eo quidem propter suam plenitudinem spectat ut Pon-

tifex ea omnia possit, si velit; unde actus eius semper validus foret; sed rectus ordo postulat ut iurisdictionis expeditum exercitium Episcopis relinquatur. Potestas ergo immediata Romani Pontificis id postulat, ut omnes fideles subditi eius sint, ut eos omnes per se ipsum h. e. auctoritate sua regendi facultatem habeat, eosque in pluribus actu immediate regat, tum leges ferendo, tum sententiam in causis dicendo, tum poenis coercendo.

Huc facit quod Romano Pontifici Eugenio III inquit Bernardus De Consid. L. III, c. 4. « Quid tam indignum tibi, quam ut *totum tenens* non sis contentus toto, nisi minutias quasdam, atque exiguas portiones ipsius tibi creditae universitatis, *tanquam non sint tuae, satagas nescio quomodo adhuc facere tuas?*... *sic facitando probatis vos habere plenitudinem potestatis*, sed iustitiae forte non ita. *Facitis hoc quia potestis*, sed utrum hoc debeatis quaestio est ».

Ad 5^m. Adverte primum quod licet impossibile sit quod unus Romanus Pontifex praestet per se ipsum omnia quae singulis fidelibus sunt necessaria, id non est tamen impossibile praestare per suos delegatos. Ceterum haec obiectio supponit quod potestas immediata in omnes fideles eo spectet, ut Romanus Pontifex *debeat* omnes actus regiminis erga singulos per se ipsum exercere, singulos docendo, absolvendo, etc. Sed huiusmodi non est potestas, quam Romano Pontifici vindicavimus. Est potestas cui tanquam propriae oves subsunt omnes et singuli fideles, quos immediate pascit et regit doctrina, legibus, sententiis latis, cum oportet: erga quos omnes actus iurisdictionis episcopalis exercere valide potest, si velit, vel per se ipsum vel per suos delegatos: porro per talem potestatem sibi factam Episcopus Romanus ad nihil impossibile ordinatur.

Ad 6^m. a) Quaestio primum fieri posset an vere habitum fuerit Concilium illud, et genuina sint verba Cypriani quae in eo referuntur. Sed de hac re quid sentiamus aperiemus postea. Nunc admissa historica veritate illius Concilii, et sermonis ibi habiti a Cypriano, negamus eundem Cyprianum iis verbis: « *neque enim quisquam nostrum Episcopum se esse episcoporum constituit* » ferire voluisse Romanum Pontificem Stephanum. Primo quidem quia loquitur de praesentibus; *quisquam nostrum*. Secundo autem quia ratio cur credatur Cyprianus iis verbis reprehendere velle Stephanum, est decretum huius ad Cyprianum missum de non rebaptizandis haereticis, quod decretum aegre tulisse dicitur Cyprianus. Atqui tenendum est decretum illud nondum cognitum fuisse Cypriano, cum illud Concilium haberet. Etenim si decretum iam Carthaginem latum fuisset, illud profecto in eodem Concilio lectum esset; erat enim responsio Pontificis, et quidem responsio epistolae synodali Concilii

praecedentis ab iisdem Patribus habiti. Id porro moris erat constantis in Ecclesia, ut tales literae Romani Pontificis in Concilio, si aderat, legerentur. Praesertim cum in eo tertio Concilio de eadem re ageretur, nempe de baptismo haereticorum, et circa id sententiae Episcoporum quaerentur. Abstineri proinde non poterat Cyprianus a legendis literis Stephani. Verum constat ex actis eius Concilii lectas ab initio fuisse literas Cypriani de baptismo haereticorum ad Ianuarium, huiusque responsa; hic porro locus erat lectioni literarum Stephani, eamque res ipsa poscebat; verum harum litterarum nulla fit mentio. Ignorabatur ergo adhuc responsum Stephani; nulla ergo Cypriano ratio aderat excandescendi in Romanam Sedem: ergo. Ita auctor dissertationis editae Parisiis MDCCXXIV De Dissidio inter S. Stephanum et S. Cyprianum.

b) Verissima est sententia Hieronymi si ratio habeatur tantum characteris episcopalis, non iurisdictionis: id porro tantum considerat Hieronymus qui par omnibus meritum et Sacerdotium attribuit, quique Episcopos spectat in comparatione cum presbyteris et diaconis quos postremos probare vult illis esse inferiores. Probat autem praestare presbyteros diaconis, quia illi corpus et sanguinem Christi conficiunt, Episcopos vero utrisque, quia et ordinationem faciunt. Quae quidem probationes ex sola potestate ordinis desumptae sunt, ostenduntque eam tantum Hieronymum habuisse prae oculis, cum haec doceret. Inquit porro: « Si auctoritas quaeritur, orbis maior est urbe »; nimirum obiciebat adversarius consuetudinem quamdam Ecclesiae Romanae, qua videbantur diaconi presbyteris praeferrari (quod testimonio nempe diaconi presbyteri ordinarentur, et absente Episcopo diaconi inter presbyteros sederent), quae tamen consuetudo probabat nihil: respondit Hieronymus, si res auctoritate, argumento scilicet petito ex consuetudine Ecclesiae, decidenda sit; maior est auctoritas orbis quam Urbis; auctoritas enim consuetudinis eo per se maior est quo est amplior, si nihil contra ipsam a suprema potestate decretum sit; orbis autem universus Christianus praxi sua probabat diaconos esse presbyteris inferiores. Haec autem sententia Hieronymi secundum subiectam materiam intelligenda est; cum nimirum comparatur praxis totius orbis Christiani cum praxi quadam Cleri Romani, quam nec Episcopus Romanus probabat, ut de sessione diaconorum inter presbyteros indicat ipse Hieronymus; vel cum comparatur praxis totius orbis Christiani, ex qua evidenter doctrina aliqua confirmatur, cum praxi Ecclesiae Romanae ex qua nihil certe pro utraque opposita sententia colligi potest. In huiusmodi casibus principium illud: *auctoritatem omnium praevalere auctoritati unius*, quod in ordine naturali verissimum est, urgeri profecto potest.

c) Sixtus III vero illud dicit quod iam Apostolus docuerat 1 Cor. XXII, 21. *non posse caput dicere pedibus: non estis mihi necessarii*. Videlicet caput a suo corpore sustentatur eo quod caput sine corpore esse nequit, quia adiuvatur a ceteris ministris in exercitio suae auctoritatis, ipsaque obedientia prompta subditorum faciliorem et suaviorem efficit administrationem totius corporis.

Contra adeo manifestam veritatem tot argumentis ex Scripturis et testimoniis traditionis, quae haecenus attulimus, firmatam, quid opus erat Spelmannum afferre in medium responsum quamdam Abbatis cuiusdam Banchoensis, cui nomen Dinothus? Is quippe in eunte seculo VII ita ad Augustinum Angliae Apostolum scribit (Migne (1) P. L. v. 80, pag. 22.): « Notum sit et absque dubitatione vobis quod nos omnes sumus et quilibet nostrum obedientes et subditi Ecclesiae Dei, et Papae Romae, et unicuique vero Christiano pio ad amandum unumquemque in suo gradu in caritate perfecta, et ad iuvandum unumquemque eorum verbo et facto fore filios Dei (sic): et aliam obedientiam quam istam non scio debitam ei quam vos nominatis esse Papam, nec esse Patrem Patrum, vindicari et postulari: et istam obedientiam nos sumus parati dare et solvere ei, et cuique christiano continuo. Praeterea nos sumus sub gubernatione episcopi Caerlegionis super Osca, qui est ad supervidendum sub Deo super nobis, ad faciendum nos servare viam spiritualem ». Quid enim ex ignorantia huius monachi colligas nisi rem catholicam in Anglia tunc temporis adeo fuisse afflictam, ut sane oportuerit mitti eo a Romana Sede Apostolos qui ipsam restituerent, doctrinaeque catholicae notitiam integram traderent, ut factum est a S. Gregorio?

THESIS XX.

In Primatum Romani Pontificis insane furentes aut in ecclesiastica antiquitate prorsus hospites se produnt, qui contendunt plurima iura, quibus nunc fruitur Romana Sedes, ab Isidoriana Decretalium collectione ortum habuisse, aut antiquitus Romani Pontificis curam ad solum Occidentem iure patriarchico spectasse.

I. Qui veritatem historicam sibi perspectam negat eo quod adversae parti favet, insane furere dicendus est: alterutrum ergo dicendum aut furiosos esse aut in historia peregrinos qui id affirmant quod indicamus in thesi. Huius falsitatem argumentis historicis de-

(1) Dolendum est inter Notas aut Praefationes huius optimae Bibliothecae Patrum irrepsisse identidem scripta quaedam aliena a doctrina catholica: quae imprudentibus lectoribus possunt officere.